Sicilië

Sicilië Sicilia
Regio van Italië

Algemeen	
Oppervlakte	25.710 km²
Inwoners (31 dec. 2013)	5.094.937 (198 inw./km²)
Hoofdstad	Palermo
Overig	
Hoogste punt	Etna 3323
Aantal gemeenten	390

Sicilië (Italiaans: Sicilia) is een eiland en een autonome regio van Italië in de Middellandse Zee. Het ligt ten zuidwesten van de op het Italiaanse vasteland gelegen regio Calabria, en ten noordoosten van het Noord-Afrikaanse land Tunesië. De officiële Italiaanse en Siciliaanse naam is Sicilia. De Oud-Griekse naam Trinakria betekent "het eiland met de drie punten". Dit is tevens de naam van de vlag.

De oppervlakte van het eiland is 25.709 km². Het eiland is maximaal 230 km lang en 170 km breed. De kustlijn is ongeveer 1000 km.

Tot de autonome regio Sicilië behoren ook de Liparische of Eolische Eilanden, het eilandje Ustica, de Egadische Eilanden, het eiland Pantelleria en de Pelagische Eilanden. De laatste twee liggen voor de kust van Tunesië en horen geologisch tot het Afrikaanse continent. De eilandstaat Malta ligt ten zuiden van Sicilië.

Geschiedenis

Eerste bewoning

Sicilië werd al bewoond ver voor onze jaartelling. De oudste sporen die zijn teruggevonden behoorden toe aan zeevarende volken die al vissend en jagend in hun levensbehoefte voorzagen. De Shekelesh zijn de oudste bekendste bewoners van Sicilië. Andere prehistorische stammen zijn de Sicula, Sicabi en Elymea. Van deze stammen zijn de Sicelen waarschijnlijk het laatst op het eiland aangekomen rond 1200 v.Chr

Het dorpje Erice was de hoofdstad van de Elymeërs tot de Grieken het eiland veroverden. Ook Segesta werd door de Elymeërs gesticht. De laatste Silurische koning overleed in 440vchr. Overblijfselen van deze oude cultuur vinden we in de necropolis van Pantalica. In deze kloof van de rivier de Anapo zijn duizenden rotsgraven en rotswoningen te vinden. Overal in de wanden van de rots zijn nog steeds vierkante openingen te zien.

Sicilië werd later gekoloniseerd door Punische en Fenicische kolonisten uit Carthago en het oude Griekenland. Deze kolonisatie begon in de 8e eeuw v.Chr.. Sicilië vormde toen samen met zuidelijk Italië Magna Graecia. Er werden verschillende stadstaten gesticht op het huidige Sicilië, waaronder Gela, Agrigento, Selinunte, Himera en Messina. Van 827 tot 1091 werd het eiland geregeerd door de moslims. Na interne dynastieke problemen zagen de christenen hun kans om het eiland te veroveren.

De Grieken

Vanaf de 9e eeuw voor Christus breidden de Griekse stadstaten, op zoek naar meer landbouwgrond voor hun overbevolkte steden, zich steeds verder uit. Verschillende kolonies werden er gesticht op Sicilië. De Grieken die veelal in militair oogpunt veel sterker waren veroverden snel de gebieden aan de kust. Het binnenland werd meestal met rust gelaten. De Sicula en Sicani bleven hier nog een tijdje bestaan. Vanaf de 7e eeuw voor Christus werd er vanuit al deze Griekse kolonies flink gehandeld. Ook de Feniciërs en Carthagers koloniseerden inmiddels een deel van Sicilië. Voornamelijk aan de westkant van het eiland. Op het eiland Mozia was één van hun belangrijkste stadstaten te vinden. Bij een

heropgebouwd. Ze vormen in het prachtige landschap erg bijzondere monumenten. Hoewel de Griekse kolonies een zelfde cultuur en religie aanhingen waren ze absoluut geen eenheid. Voortdurend heerste er rivaliteit en oorlog onderling. Ook met de Carthagers werd voortdurend gevochten om de macht over het eiland. Zo werd Selinunte volledig verwoest door Segesta in 409 v. Chr. De Romeinen maakten aan de rivaliteit in 241v.Chr definitief een einde.

De Romeinen

Voor de Romeinen was Sicilië een provincie die vooral belangrijk was om de graanvoorziening van het grote Romeinse rijk. Het eiland zelf werd niet zo interessant bevonden. Daardoor was er weinig sprake van Romanisering. De taal en cultuur bleef ook onder Romeinse overheersing vooral Grieks georiënteerd. De Romeinen drukten weldegelijk hun stempel op de diverse antieke monumenten. Theaters en tempels werden aan gepast aan Romeinse tradities en gebruiken. Een mooi voorbeeld is het Theater van Taormina. Dit werd ten tijde van de Romeinen verbouwd zodat het ook geschikt was voor gladiatorenspelen. Dit gold ook voor het theater in Catania. Romeinse elementen werden er toegevoegd aan de bestaande Griekse bouw. De Romeinen namen op hun beurt ook veel over van de Griekse cultuur. Rijke Romeinen hadden graag grote buitenhuizen op het Siciliaanse eiland. Villa Casale is waarschijnlijk eigendom geweest van een zeer rijke romein in de 4e eeuw. De prachtige mozaïeken in de villa zijn ook nu nog te bewonderen. Iedere zich zelf respecterende plaats in Sicilië heeft een archeologisch museum waar de lokale sporen uit de oudheid worden tentoongesteld.

Demografie

Provincies van Sicilië

Sicilië was onder de heerschappij van de Habsburgers en later de Bourbons voornamelijk gebruikt als bron van belastinginkomsten. Deze uitbuiting ontwrichtte de in de middeleeuwen nog bloeiende economie en zorgde voor sterk economisch verval. Ten tijde van de Italiaanse eenwording leefde het merendeel van de Siciliaanse bevolking in armoede. Een kleine groep van rijke grootgrondbezitters stond tegenover de bezit- en rechteloze landarbeiders. Opstanden werden hardhandig neergeslagen en zodoende emigreerden tussen 1880 en het begin van de Eerste Wereldoorlog veel Sicilianen naar de Verenigde Staten. Na de oprichting van de Italiaanse Republiek in 1946 bleven grote hervormingen uit, waardoor opnieuw veel Sicilianen naar het buitenland vertrokken.

Ondanks de vele emigranten ligt de bevolkingsdichtheid van Sicilië met 198/km² net boven het Italiaanse gemiddelde. Vooral de kustgebieden zijn dichtbevolkt. Meer dan een derde van de ruim vijf miljoen inwoners woont in de kuststeden Palermo, Catania, Messina, Syracuse en Trapani. Het binnenland is daarentegen zeer dunbevolkt. De gemiddelde levensverwachting ligt op 73 jaar voor mannen en 78 jaar voor vrouwen. Meer dan 97% van de bevolking is Rooms-katholiek.

In de loop van de geschiedenis werd Sicilië door Grieken, Romeinen, Byzantijnen, Arabieren, Normandiërs en Spanjaarden overheerst. Al deze volken hebben hun (etnische) sporen nagelaten op het eiland. In de omgeving van Palermo liggen enkele dorpen, zoals Piana degli Albanesi en Santa Cristina Gela, waarvan de inwoners afstammen van Albanezen die in de vijftiende eeuw na de verovering van hun land door het Ottomaanse Rijk naar Sicilië trokken. In de steden zijn veel migranten. Deze komen vooral van Volksrepubliek China en Afrika. De meerderheid van de Chinese Italianen hier komt oorspronkelijk uit Wenzhou en zijn kleine ondernemers.

Taal

Op Sicilië wordt naast het Italiaans ook Siciliaans gesproken, dat nauw verwant is aan het dialect van Calabria. Het Siciliaans wordt als een afzonderlijke taal beschouwd. Vroeger werd er ook het Siciliaans Arabisch gesproken. Deze dialect van het Arabisch is echter uitgestorven. Het Maltees is een vertakking van het Siciliaans Arabisch.

Oudheid

Magna Graecia

Kaart van Magna Graecia ca. 280 v.Chr. met de diverse Griekse dialecten.

NW Grieks
Achaeisch
Dorisch
Ionisch

Magna Graecia, Latijn voor (en ook genoemd als) Groot-Griekenland, (Grieks: Μεγάλη Ἑλλάς), was de antieke benaming voor Zuid-Italië en Sicilië, gegeven door de Romeinen.

Deze gebieden waren door de Grieken gekoloniseerd tussen 800 en 600 v.Chr. Bijna alle steden hier hebben Griekse wortels.

Een aantal belangrijke kolonies van Magna Graecia, zoals Neapolis (tegenwoordig Napels) en Syracuse, hebben een belangrijk aandeel gehad in de culturele vorming van de Romeinen.

De Grieken vestigden zich altijd dicht bij de kust. In het binnenland handhaafden zich inheemse Italische volkeren. In Sicilië waren die (Siculi, Sicani, Elymi) zo verzwakt dat ze geen ernstige bedreiging meer vormde voor de Griekse koloniën, maar in het zuiden van het Italiaanse schiereiland was dat anders. Hier ontpopten zich vanaf de 5e eeuw v.Chr. vooral de Samnieten als gevaarlijke tegenstanders.

Beknopte geschiedenis van "Groot-Griekenland"

Evenmin als de Griekse stadstaten van het moederland hebben die van Groot-Griekenland nooit één politieke eenheid gevormd: particularisme en onderlinge rivaliteiten hebben het streven naar politieke integratie steeds tegengewerkt. Wat niet wegneemt dat de invloedrijkste steden ernaar gestreefd hebben hun macht over een zo groot mogelijk territorium uit te breiden. Al is de term "Groot-Griekenland" ook van toepassing op de steden in Zuid-Italië, toch was Sicilië vanwege zijn centrale positie in de Middellandse Zee voorbestemd om de belangrijkste rol te spelen in de geschiedenis van de Westelijke Grieken.

De 7e en 6e eeuw v.Chr.

Aan het einde van de 7e eeuw v.Chr. hadden de Griekse landbouwkolonies in het westen zulk een peil van welstand bereikt dat ze zich voortaan op handel konden toeleggen. Landbouwproducten uit Sicilië konden geruild worden voor allerlei waren uit het Griekse moederland, maar ook uit Etrurië en Carthago. De invoering van het muntgeld kon de bloei van de handel alleen maar bevorderen. Toch had deze heroriëntering van de economie ook negatieve gevolgen. De oude landadel had afgedaan, wanneer eenmaal de handeldrijvende klasse tegen zijn voorbijgestreefde privileges in opstand kwam. In de meeste steden werd de crisis opgelost door de instelling van de tirannie, maar vergeleken bij de tirannen die in dezelfde periode over de steden in het moederland regeerden, was de macht van de Siciliaanse tirannen véél groter en ging zij gepaard met meer willekeur en wreedheden. Ondanks de onvermijdelijke excessen hebben de tirannen van Groot-Griekenland zich toch ook in verschillende opzichten verdienstelijk gemaakt: onder meer door de herverdeling van de gronden, het uitvoeren van allerlei openbare werken van algemeen nut, en de verfraaiing van de stedelijke gebieden hebben zij de sociale toestanden aanzienlijk verbeterd. Sommigen onder hen hadden ook een bredere visie op de politiek. Zo besefte Falaris van Akragas (ca. 570 - 554 v.Chr.) als eerste dat hij het grondgebied van zijn stad moest uitbreiden om de Carthaagse expansie naar het Oosten een halt toe te roepen.

De 5e eeuw v.Chr.

De eerste die met plannen rondliep voor de politieke eenmaking van alle Griekse steden op Sicilië - en daadwerkelijk ook het oosten van het eiland grotendeels in zijn macht had - was Hippocrates van Gela. Zijn opvolger Gelo slaagde erin Syracuse in te nemen (485 v.Chr.) en met Theroon van Akragas een bondgenootschap te sluiten. Toen Selinus en Himera echter een verdrag sloten met aartsvijand Carthago werd een botsing tussen de twee grootmachten op Sicilië onvermijdelijk: de overwinning van Theron op de Carthagers in Himera (480 v.Chr.) beveiligde de Siciliaanse Grieken bijna een eeuw lang tegen het Carthaagse gevaar. Toen Hiëro I van Syracuse er ook in slaagde bij Kyme de Etrusken te verslaan (476 v.Chr.) was ook het gevaar dat Groot-Griekenland vanuit het noorden had kunnen bedreigen voorgoed afgewend. De relatieve vrede en de economische welvaart die hieruit voortvloeiden ondermijnden echter het regime van de tirannen. In de eerste helft van de 5e eeuw v.Chr. werd de tirannie vrij algemeen vervangen door een democratie waarin de handeldrijvende burgerij de invloedrijkste lobby vormde. Van de moeilijkheden die zich de volgende jaren aandienden, wist Syracuse handig gebruik te maken om zijn hegemonie te verstevigen, zodat het omstreeks 440 v.Chr. de facto over ¼ van het eiland regeerde. Andere steden die zich benadeeld voelden probeerden zich te groeperen onder de leiding van Athene, dat een vloot met soldaten onder leiding van generaal Alkibiades naar Syracuse stuurde om met deze

Siciliaanse expeditie te pogen deze stad in te nemen. Dit leidde tot het grote fiasco van Nikias in 413 v.Chr. waarbij de Atheners in de pan werden gehakt (Alkibiades, die grotendeels de Atheners had overgehaald tot deze imperialistische veroverings-expeditie, is overigens maar kort op Sicilië geweest, hij werd teruggeroepen en is in ballingschap gegaan).

Het groeiende imperialisme van Selinus en Akragas lokte anderzijds een Carthaagse interventie uit (409 – 405 v.Chr.): Carthago verwoestte Selinus, Himera en Akragas en namen Gela in. Van deze noodtoestand maakte Dionysios de Oude gebruik om de tirannie in Syracuse opnieuw in te stellen.
De geschiedenis van de Griekse steden op het Italiaanse vasteland in de 5e eeuw was niet minder bewogen. Locri was een bondgenoot van Syracuse tégen Rhegium, dat van zijn kant vriendschapsbetrekkingen onderhield met Tarentum, dat zijn positie geleidelijk aan had weten te verstevigen. In Croton, dat aanvankelijk onder invloed van de Pythagoreeërs stond, braken heftige rellen uit toen de aanhangers van deze sekte uit de stad werden verdreven. Enkel tijdens de Atheense expeditie tegen Sicilië (414 v.Chr.) slaagden de steden er enigszins in front te vormen. Naast hun onderlinge twisten hadden zij bovendien nog af te rekenen met de vijandigheid van de inheemse Italische bevolking, een probleem dat in Sicilië veel minder acuut was geweest.

De 4e eeuw v.Chr.

Gedurende de hele 4e eeuw bleef Syracuse de leidende mogendheid in Groot-Griekenland. Dionysios de Oude (405 – 367 v.Chr.) bracht alle Grieken in Sicilië onder zijn macht, en nam de titel "archont van Sicilië" aan. Herhaaldelijk versloeg hij de Carthagers en werkte op die manier de vergrieksing van Sicilië in de hand. Hij slaagde er ook in zijn macht te vestigen in Zuid-Italië en hij durfde zich zelfs bemoeien met de aangelegenheden van het Griekse moederland.
Na de bewogen regering van zijn zoon Dionysios de Jongere (367 – 344 v.Chr.) voerde Timoleon (344 – 337) een timocratische staatshervorming door, waarna pogingen ondernomen werden om een statenbond van Griekse steden op Sicilië te stichten. Na de dood van Timoleon leidden onlusten echter tot het herstel van de tirannie door de opportunistische avonturier Agathocles (317 – 289 v.Chr.), die na enkele regeringsjaren zelfs de koningstitel aannam, en grootste plannen ondernam om Carthago op eigen bodem te gaan bestrijden, hetgeen door zijn besluiteloosheid mislukte.
De Griekse steden op het vasteland hadden vaak het hoofd moeten bieden aan de inheemse bevolking (Lucaniërs, Bruttiërs, ...) Na de regering van Dionysius de Oude deed Tarente een beroep op Alexander I van Epirus (een oom van Alexander de Grote), die wel vele Italische stammen versloeg, maar uiteindelijk op verzoek van de Tarentijnen vermoord werd, omdat ze hem ervan verdachten zelf een koninkrijk op Sicilië te willen stichten.

Machtsovername door de Romeinen

Pyrrhische oorlogen

De conflicten tussen Grieken en Italiërs zouden spoedig in het niet verzinken door de opkomst van een nieuwe grootmacht. Op het einde van de 4e eeuw hadden de Romeinen de Griekse steden van Campania reeds in hun macht. Na de onderwerping van de Samnieten (295 v.Chr.) en het sluiten van een bondgenootschap met de Lucaniërs vormden zij nu een onmiddellijke

bedreiging voor de Grieken in Zuid-Italië. Reeds hadden verscheidene steden (Thurii, Locri, Rhegium) de aanwezigheid van een Romeins garnizoen aanvaard, toen Tarente in actie kwam: om de vrijheid van de Grieken te waarborgen beraamde het een oorlog tegen Rome, met de bijstand van Pyrrhus van Epirus. Deze versloeg de Romeinen tot tweemaal toe (280 / 279 v.Chr.), maar hij verloor daarbij een groot deel van zijn manschappen.

Inmiddels staken ook op Sicilië nieuwe gevaren de kop op. Na de dood van Agathocles (289 v.Chr.) viel diens rijk uiteen, en zijn huurlingen hadden Messina ingenomen (waar zij zich vestigden als "Mamertijnen", d.i. zonen van de oorlogsgod "Mamers" of "Mars"), vanwaaruit zij grote verwoestingen aanrichtten in het oosten van het eiland.
Tot overmaat van ramp sloten zij een verbond met Carthago, en maakten zij van de verdeeldheid onder de Grieken gebruik om hun eigen macht uit te breiden en Syracuse met hun vloot te bedreigen (278 v.Chr.). Ook Syracuse riep Pyrrhus te hulp. Deze dreef de Carthagers naar de westelijke hoek terug en werd overal als "koning van Sicilië" onthaald. Maar omdat hij het verzuimde op het juiste ogenblik vrede te sluiten, wist hij zijn successen niet te benutten. In 275 keerde hij naar het Italische vasteland terug, waar de situatie in zijn nadeel geëvolueerd was. De Romeinen hadden zich inmiddels georganiseerd om zijn krijgsolifanten efficiënter te bestrijden, zodat hij bij Beneventum een nederlaag leed. Hij liet een garnizoen achter in Tarente en moest zich eerloos in Epirus terugtrekken, waarna Tarente zich in 272 aan de Romeinen moest overgeven. Dat was het formele einde van de Griekse onafhankelijkheid in Zuid-Italië, maar anderzijds het begin van de vergrieksing der Romeinse beschaving.

Eerste Punische Oorlog en einde van Syracuse

Toen de Romeinen in 270 ook Rhegium innamen werd het duidelijk dat ook de verovering van Sicilië nog maar een kwestie van tijd was. De Mamertijnen gaven hiertoe de aanleiding toen zij de hulp van de Romeinen inriepen tegen Carthago. In de daarop volgende Eerste Punische Oorlog (264 – 241) konden de Romeinen geheel Sicilië veroveren, met uitzondering van het rijk van Hiëro II van Syracuse (269 – 215), dat ongeveer een kwart van het eiland besloeg. Hiëro was de laatste, maar één van de knapste tirannen van Syracuse, en zeker de meest humane. Door zijn handige diplomatie had hij een bondgenootschap met de Romeinen kunnen sluiten, en daarvan kon Syracuse profiteren om opnieuw voorspoed en luister te verwerven. Maar toen de stad na zijn dood even de zijde van Carthago koos (ontmoedigd door de Romeinse nederlaag bij Cannae), keerde Rome zich onverwijld tegen zijn vroegere bondgenoot.
Na een langdurige belegering dankzij de verdedigingswerken van Archimedes, werd Syracuse uiteindelijk in 212 door verraad ingenomen en aan een vreselijke plundering blootgesteld.

Sicilië werd de eerste overzeese provincie van het Romeinse Rijk, en de rijkdom aan landbouwproducten (hoofdzakelijk graan) maakte het eiland voor de veroveraars zeer kostbaar. De graanbouw werd uitgebreid door een sterke immigratie vanuit Italië: vele Romeinen kochten er grote landgoederen (latifundia). Sicilië zou Rome’s voornaamste graanleverancier blijven, totdat, onder Augustus, Alexandria et Aegyptus die rol zou overnemen. De slechte arbeidsomstandigheden op het grootgrondbezit leidden echter tot verwoestende slavenoorlogen (136 tot 132 v.Chr. en 104 tot 99 v.Chr.). Ook de vrije bewoners van Sicilië waren meer dan eens verbitterd over de afpersingen van corrupte stadhouders (vb. Verres). In de Keizertijd verbeterde het bestuur enigszins; de Romeinse

keizers werden grote landeigenaars op het eiland, dat door de stichting van vele kolonies steeds meer geromaniseerd werd.

Het einde van de Oudheid

Aan de Romeinse overheersing op Sicilië kwam een eind in de 5e eeuw, toen het eiland werd geplunderd door de Vandalen onder Geiserik. In 476 kwam het in handen van Odoaker, en in 491 van de Ostrogoten. Tijdens een oorlog met de Byzantijnen wist Belisarius, veldheer van keizer Justinianus I, Sicilië in 535 te veroveren, waarna het deel bleef uitmaken van het Byzantijnse Rijk, tot de Arabieren in de 9e eeuw met hun aanvallen begonnen.

Het Arabische tijdperk

Tijdens de Byzantijnse Periode was Sicilië, waar men met evenveel gemak Grieks als Latijn sprak, op cultureel gebied nauw verbonden met het Byzantijnse oosten. Onder keizer Michaël II maakten de Arabische Aghlabiden uit Tunesië van de zwakte van het Byzantijnse Rijk gebruik en begonnen hun eerste invallen op het eiland. Keizer Constans II vond het zelfs noodzakelijk om die reden Syracuse als zijn residentie te verkiezen.

In 827 veroverden de Arabieren (ook wel Saracenen genoemd) onder leiding an Asad ibn al-Furat de stad Mazara. Steeds werden de aanvallen herhaald en, ondanks de felle tegenstand van de eilandbewoners, zo moest het beleg van Syracuse (827-828) worden opgegeven, viel in 831 Palermo en in 842 Messina in islamitische handen. Vele steden zouden volgen, en niet alleen op Sicilië. De Aghlabiden veroverden ook Malta en Sardinië en in 846 plunderden zij Rome.

Onder Michaël III waren alleen Taormina en Syracuse nog in Byzantijnse handen. Het laatste grote Byzantijnse bolwerk, Syracuse, viel in 878. In 902 veroverden de Arabieren na 75 jaar strijd Taormina en in 965 was met de verovering van Rometta het eiland geheel in hun handen.

Steeds meer Arabieren vestigden zich vervolgens op het rijke Sicilië. Sicilië werd een belangrijk cultureel deel van de Arabische wereld. Net als in andere gebieden die zij veroverden, legden de Arabieren een extra belasting op aan andere geloven. Maar het is Arabieren nooit gelukt het Siciliaanse volk te bekeren tot de Islam, daarvoor waren de Sicilianen veel te trots. De Arabieren maakten van Palermo hun hoofdstad. Palermo werd een belangrijk centrum van onderwijs en kunst en het middelpunt van een bloeiende cultuur, samengesteld uit Romeinse, Arabische en Byzantijnse elementen, én de oogappel van de bezetters. De vruchtbare grond van Sicilië leverde katoen, suikerriet en citrusvruchten. Sicilië werd onder hun bewind een bloeiend gebied.

De dynastie van de Fatimiden kreeg in 910 de macht in handen, maar zij raakten onderling verdeeld en de Kalbiden regeerden Sicilië als een onafhankelijke staat. De Byzantijnen maakten van deze verdeeldheid gebruik. Zij poogden met hulp van de Normandiërs hun voormalige bezit te heroveren.

Emiraat Sicilië

Algemene gegevens	
Hoofdstad	Palermo
Talen	Arabisch, Grieks, Latijn
Religie(s)	Islam, Rooms-katholiek
Regering	
Regeringsvorm	Monarchie
Dynastie	Kalbiden
Staatshoofd	Emir

Het emiraat Sicilië was een islamitische staat in Zuid-Italië die bestond van 827 tot 1091. Het emiraat ontstond nadat de Arabieren Sicilië veroverden op het Byzantijnse Rijk. In 1091 was geheel Sicilië door Rogier I van Sicilië veroverd op de Arabieren en werd daarna het christelijke graafschap Sicilië.

Inhoud

1 Eerste Arabische invasies

2 Opstand van Euphemius

3 Aghlabiden

4 Fatimiden

5 Bevolking

6 Verval

Eerste Arabische invasies

In 535 werd Sicilië een Byzantijnse provincie. Ten tweeden male werd het Grieks de belangrijkste taal op het eiland. De macht van het Byzantijnse rijk nam echter in de daaropvolgende eeuwen af en in 652 landden voor het eerste Arabische troepen onder leiding van Oethman ibn Affan op het eiland. Deze invasie had geen permanent karakter en zodoende verlieten de Arabieren het eiland snel. Tegen het einde van de zevende eeuw, tijdens de verovering van de Omajjaden van Noord-Afrika, werden er in de haven van Carthago schepen gebouwd zodat de Arabieren een uitvalsbasis hadden voor een invasie van Sicilië.

Rond 700 werd het eiland Pantelleria, 85 kilometer ten zuidwesten van Sicilië, veroverd door de Arabieren. Onenigheid tussen de Arabieren was het enige wat hen ervan weerhield om Sicilië te bezetten.

De eerste echte verovering van Sicilië begon in 740. In dat jaar veroverde de moslimprins Habib succesvol Syracuse. De troepen van Habib stonden klaar om het gehele eiland te veroveren, maar zij moesten hun plannen opgeven toen de Berbers in Tunesië in opstand kwamen. Een tweede aanval in 752 leidde alleen tot een plundering van Syracuse.

Opstand van Euphemius

In 826 dwong Euphemius van Messina, de commandant van de Byzantijnse vloot van Sicilië, een non om met hem te trouwen. Keizer Michaël II Psellos was furieus en beval generaal Constantijn om een einde te maken aan het huwelijk en de neus van Euphemius af te snijden. Euphemius doodde Constantijn echter en bezette vervolgens Syracuse. Hij werd echter verslagen en vluchtte naar Noord-Afrika, waar hij Ziyadat Allah I, de Aghlabidische emir van Tunesië, aanbood, om Sicilië te bezetten. De emir zond een invasieleger bestaande uit Arabieren, Berbers, Andalusiërs, Kretenzers en Egyptenaren. De emir sloot met Euphemius de belofte dat hij het eiland zou mogen besturen in ruil voor een jaarlijks eerbetoon.

Aghlabiden

De 70-jarige qadi Asad ibn al-Furat kreeg de leiding over het invasieleger. Het leger bestond uit 10.000 infanteristen, 700 ruiters en 100 schepen. De vloot werd aangevuld met de schepen van Euphemius en na de landing in Mazara del Vallo met diens ridders. De eerste strijd vond plaats op 15 juli 827 in de buurt van Mazara en resulteerde in een Arabische overwinning op de trouwe Byzantijnse troepen.

Asad veroverde de zuidkust van het eiland en belegerde Syracuse. Na een beleg dat een jaar duurde en tijdens welke een ontzettingsleger uit Palermo werd verslagen, moesten de Arabieren zich door een pestepidemie (die ook Asad het leven kostte) terugtrekken in het kasteel van Mineo. Later lanceerden de Arabieren opnieuw een offensief, maar moesten dat opgeven toen het ze niet lukte om Castrogiovanni (tegenwoordig Enna) te veroveren. Inmiddels was Euphemius ook overleden en trokken de Arabieren zich terug op Mazara.

Beleg van Messina in 843

In 830 kreeg het Arabische invasieleger versterkingen in de vorm van 30.000 Afrikaanse en Andalusische troepen. De Iberische moslims versloegen de Byzantijnse commandant Teodotus in de maanden juli en augustus van dat jaar, maar ze moesten echter opnieuw terugkeren naar Mazara, en later naar Afrika ten gevolge van een nieuwe pestepidemie. De Afrikaanse Berbertroepen werden naar Palermo gezonden om die stad te belegeren en na een lange belegering van een jaar lukte het ze in september 831 om de stad in te nemen. Palermo werd de islamitische hoofdstad van Sicilië en werd omgedoopt tot Balharm.

De verovering van Sicilië stuitte op enorme tegenstand van de Byzantijnse troepen. Al met al duurde het meer dan een eeuw voordat het hele eiland door de moslims was veroverd. Syracuse viel in 878 en Taormina hield het vol tot 902. De verovering was pas voltooid in 965 met de val van Rometta.

Fatimiden

Begin de 10de eeuw werd Noord-Afrika veroverd door de sjiitische Fatimiden. In 917 namen ze het beleid van het eiland over van de Aghlabiden. Nadat kalief Abu Tahir Isma'il al-Mansur een opstand had neergeslagen benoemde hij Hassan al-Kalbi (948–954) tot emir van Sicilië. Hij onderdrukte met succes enkele opstanden van de Byzantijnen en stichtte de dynastie van de Kalbiden. De Kalbiden voerden meermalen aanvallen uit op het vasteland van Zuid-Italië tot in de elfde eeuw, en in 982 werd een Duits leger onder leiding van keizer Otto II in de slag bij Crotone verslagen. Onder emir Yusuf al-Kalbi (990–998) begon een periode van langzaam verval. Onder emir al-Akhal (1017–1037) namen de dynastieke conflicten toe, doordat facties binnen de familie zich aansloten bij de Byzantijnen en de Ziriden. De Byzantijnen maakten gebruik van onenigheid tussen de islamitische bestuurders en bezetten het oosten van het eiland tussen 1038 en 1043 onder leiding van Georgios Maniakes. Na de dood van emir Hasan as-Samsam (1040–1053) stierf de dynastie van de Kalbiden uit en werd het eiland verdeeld in verscheidene kleinere emiraten. Ibn al-Hawas heerste over de Val Demone in het noordoosten van Sicilië vanuit Qas'r Ianni (tegenwoordig Enna). Ibn al-Timmah heerste over de Val di Noto in het zuidoosten van Sicilië vanuit Syracuse en Catania, en Abdullah ibn Haukal heerste over Val di Mazara, een regio in het westen van Sicilië. Tijdens deze periode van politieke versplintering noemden lokale machthebbers zich dikwijls gewoon emir, terwijl ze dat officieel niet waren.

De Arabieren zetten aan tot landhervormingen die leidden tot een verhoogde productiviteit. De Arabieren verbeterden de irrigatiesystemen en landbouwproducten zoals sinaasappelen, citroenen, pistache en suikerriet werden ingevoerd naar Sicilië.

Bevolking

De islamitische architectuur beïnvloedde sterk de Arabisch-Normandische architectuur, zoals bij de San Cataldo in Palermo

De bevolking van Sicilië bestond vóór de islamitische verovering voornamelijk uit Italiaanssprekende katholieken op West-Sicilië, en Griekssprekende op Oost-Sicilië. Op het eiland woonde ook een grote joodse minderheid. Ten tijde van de islamitische overheersing van het eiland vestigden talloze Arabieren zich op het eiland. De niet-moslims, de dhimmi, moesten een speciale belasting betalen als eerbetoon aan hun veroveraars. Als men zich tot de islam bekeerde, hoefde die belasting niet langer betaald te worden. Veel Sicilianen bekeerden zich tot de islam, maar zelfs na 100 jaar overheersing leefden er nog grote groepen christenen op het eiland (vooral in het noordoosten). Deze christenen waren over het algemeen voorstanders van de Normandische verovering van Sicilië toen ze het eiland binnenvielen.

Verval

Het Emiraat Sicilië raakte in verval ten gevolge van dynastieke twisten, die leidden tot de verdeling van het land in leengoederen. Vanaf het jaar 1000 kwamen er steeds meer Normandische huurlingen naar Zuid-Italië om de moslims te verdrijven. Na jaren strijd hadden zij het gehele vasteland van Zuid-Italië in bezit. Paus Nicolaas II zag de Normandiërs als een bedreiging, maar nadat de laatstgenoemden er in waren geslaagd om een pauselijk leger te verslaan, koos Nicolaas II eieren voor zijn geld en verhief in juli 1059 de Normandiër

Robert Guiscard tot hertog van Apulië, Calabrië en Sicilië, dat eerst nog op de moslims veroverd moest worden.

In 1061 veroverden de Normandiërs Messina met een leger van 700 ridders. In 1068 versloegen Rogier van Hauteville en zijn mannen de moslims nabij Misilmeri. In 1071 viel Palermo en werd het Graafschap Sicilië, met Rogier als graaf, gesticht. De stad Qas'r Ianni (tegenwoordig Enna) werd nog steeds geregeerd door emir Ibn al-Hawas. Zijn opvolger, Ibn Hamud gaf zich over en bekeerde zich tot het christendom in 1087. Na zijn bekering ging Ibn Hamud behoren tot de christelijke adel en verhuisde met zijn familie naar een landgoed in Calabrië. In 1091 vielen Butera en Noto, de laatste moslimbolwerken op Sicilië.

De Normandiërs

In de elfde eeuw stichtte de Normandische hertog Robert Guiscard, uit het geslacht de Hauteville, een Normandisch Rijk in Zuid-Italië. Vandaar uit veroverde hij in 1061 de stad Messina, samen met zijn broer Rogier de Hauteville. Deze veroverde tussen 1061 en 1091 de rest van het eiland: Catania en Palermo in 1072, Trapani in 1077, Taormina in 1079, Syracuse in 1085, Girgenti in 1086 en Noto in 1091. Hij werd door zijn broer in 1072 tot Graaf van Sicilië verheven, onder de naam Rogier I, en bleef over het eiland regeren tot aan zijn dood in 1101.

Zijn zoon Rogier II werd door tegenpaus Anacletus II in 1130 te Palermo tot Koning van Sicilië gekroond (1130). Hij bracht zijn koninkrijk tot bloei en breidde het uit tot op het vasteland van Zuid-Italië (in 1128). Rogier II hield hof te Palermo, waar hij zich liet omringen door Griekse en Arabische geleerden en Italiaanse kunstenaars. Hij voerde ook een efficiënte bestuursvorm in, gematigd maar doeltreffend. Onder zijn regering nam het aantal moslims sterk af: velen gingen over tot het christendom en integreerden zich volledig onder de bevolking. Zeer vele anderen vertrokken naar Noord-Afrika. Daarnaast vestigden zich veel kolonisten uit Italië, en met name Noord-Italië, op het eiland; onder hun invloed begon het Italiaans het Arabisch als voornaamste taal te verdringen. In het oosten van het eiland bleef nog geruime tijd het Grieks domineren. Rogier II overleed in 1154.

Onder de regering van zijn opvolger Willem I (1154-1166) kwamen de eilandbewoners enkele malen in opstand. In 1156 had hij reeds af te rekenen met een revolte van zijn baronnen en hij bracht zijn koninkrijk in conflict met de machtige Duitse keizer Frederik Barbarossa. In dit conflict zocht zijn zoon Willem II (1166-1189) steun bij de paus en bij de steden van Noord-Italië. Dit maakte hem machtig genoeg om zich te gaan bemoeien met de aangelegenheden van het in ontbinding verkerende Byzantijnse Rijk. Hij sloot ook aan bij de Derde Kruistocht. Toen hij kinderloos overleed, liet hij zijn troon over aan zijn tante Constance, een dochter van Rogier II, die in 1186 was gehuwd met Hendrik, de zoon van

Frederik Barbarossa.
Het was niet naar de zin van de Sicilianen, die liever Tancred van Lecce, een natuurlijke zoon van Rogier II, als koning wilden. Hendrik, die in 1190 na de dood van zijn vader als Hendrik VI keizer was geworden, handhaafde echter zijn aanspraken op Sicilië, die hem rechtens zijn vrouw Constance van Sicilië toe kwamen. Toen Tancred in 1194 overleed, werd de keizer van de Heilige Roomse Rijk in Palermo ook tot koning van Sicilië gekroond, waarmee een einde aan het bestuur van de Normandiërs kwam.

Graafschap Sicilië

Counté de Cesile
Contado di Sicilia

← **1071 – 1130** →

Kaart

Algemene gegevens

Hoofdstad	Palermo
Talen	Siciliaans
Religie(s)	Rooms-katholiek, islam

Regering

Regeringsvorm	Monarchie
Dynastie	Huis Hauteville
Staatshoofd	Graaf

Het **graafschap Sicilië** was een Normandische staat op de eilanden Sicilië en Malta van 1071 tot 1130. Het graafschap ontstond tijdens de christelijke verovering van het emiraat Sicilië tussen 1061 en 1091. Sicilië was destijds verdeeld in drie regio's, Val di Mazara, Val Demone en Val di Noto.

Het graafschap is gesticht door Robert Guiscard in 1071 voor zijn jongere broer Rogier van Hauteville. Guiscard had in 1059 de titel hertog van Sicilië (dux Siciliae) ontvangen van paus Nicolaas II om hem aan te moedigen om Sicilië op de moslims te veroveren. In 1061 vond met de verovering van Messina de eerste Normandische verovering plaats. Na de val van Palermo in 1071 gaf Guiscard de titel graaf van Sicilië aan Rogier. De oorlog tegen de moslims zou zich hierna nog twintig jaar voortzetten en het laatste moslimbolwerk, Noto, viel in februari 1091. Malta werd later dat jaar veroverd, maar het Arabische bestuur werd pas in 1127 vervangen door een Normandisch bestuur.

Na de dood van Willem II van Apulië in 1127, die Rogier II van Sicilië had aangewezen als zijn erfgenaam, werden het hertogdom Apulië en Calabrië en het graafschap Sicilië verenigd onder Rogiers heerschappij. Op 25 december 1130 werd Rogier II door tegenpaus Anacletus II gekroond tot koning van Sicilië.

Koninkrijk Sicilië

Regno di Sicilia	
← ←	**1130 – 1816** →
Kaart	

Het Koninkrijk Sicilië in 1154

Algemene gegevens	
Hoofdstad	Palermo (1130–1266), Napels (1266–1282), Catania (1282–1401), Palermo (1401–1816), Messina (1194-1678)
Talen	Italiaans
Religie(s)	Rooms-katholiek
Regering	
Regeringsvorm	Monarchie
Staatshoofd	Koning
Plv. staatshoofd	Onderkoning

Het koninkrijk Sicilië was een staat in het zuiden van het huidige Italië. De staat werd opgericht door Rogier II van Sicilië in 1130 en bestond tot 1816. Het was een opvolgende staat van het graafschap Sicilië, dat was opgericht in 1071 tijdens de verovering van Zuid-Italië door de Normandiërs. Het koninkrijk bedekte niet alleen het eiland Sicilië, maar ook de hele Mezzogiorno (zuidelijk Italië) en de Maltese archipel. Het eiland zelf was verdeeld in drie regio's, Val di Mazara, Val Demone en Val di Noto.

Het werd soms wel het regnum Apuliae et Siciliae genoemd tot 1282. In 1282 wierp een opstand tegen de heerschappij van het Huis Anjou, bekend als de Siciliaanse Vespers, Karel van Anjou omver die het eiland Sicilië regeerde. Het Huis Anjou slaagde erin de controle te behouden over de gebieden van het koninkrijk op het Italiaanse vasteland, dat uiteindelijk het koninkrijk Napels genoemd werd, naar zijn hoofdstad. Het eiland werd een apart koninkrijk, onder de heerschappij van een Catalaanse dynastie die regeerde over het Koninkrijk Aragon. Na 1302 werd het eiland soms het koninkrijk Trinacria genoemd (trinacria betekent driehoek). Vaak werd het koningschap toegekend aan een andere vorst zoals de koning van Aragon, de koning van Spanje of de keizer van het Heilige Roomse Rijk. In 1816 werd het koninkrijk Sicilië samengevoegd met het koninkrijk Napels in het nieuw gecreëerde Koninkrijk der Beide Siciliën. In 1861 werden zijn gebieden verenigd met het koninkrijk Italië

Inhoud

1 Normandiërs

2 Hohenstaufen

3 Anjou en Aragon

Normandiërs

Na de dood van Willem II van Apulië in 1127 werden het hertogdom Apulië en Calabrië en het graafschap Sicilië verenigd onder de heerschappij van Rogier II van Sicilië. Op 25 december 1130 werd Rogier II door tegenpaus Anacletus II gekroond tot koning van Sicilië.

In de eerste tien jaar van zijn regeerperiode moest Rogier invasies afslaan en opstanden van zijn belangrijkste vazallen neerslaan. In het Verdrag van Mignano (1139) erkende Paus Innocentius II het koningschap van Rogier. Met dank aan zijn legerleider Joris van Antiochië kon Rogier de Afrikaanse stad Mahdia innemen. Na de verovering nam hij de titel "koning van Afrika" aan. Zijn vloot viel ook het Byzantijnse Rijk aan, en was meer dan een eeuw lang de belangrijkste zeemacht in het Middellandse Zeegebied.

Rogier werd opgevolgd door zijn zoon Willem I. Bij zijn dood in 1166 heerste er vrede, maar zijn zoon, Willem II, was nog minderjarig. De periode van het regentschap (1166-1172) was turbulent, en zorgde bijna voor de val van de koninklijke familie. De regering van Willem II is echter de geschiedenisboeken ingegaan om de vrede en voorspoed die in het koninkrijk heersten. Hierdoor is hij bekend komen te staan als Willem de Goede. In 1189 stierf hij, zonder nakomelingen. Dit zorgde voor grote chaos in het rijk.

Tancred van Lecce greep de macht, maar hij moest een opstand van zijn achterneef Rogier van Andria het hoofd zien te bieden. Bovendien viel keizer Hendrik VI in naam van zijn

vrouw, Constance van Sicilië (dochter van Rogier II), het koninkrijk binnen. Hendrik en Constanza grepen de macht in 1194, het koninkrijk Sicilië kwam in handen van het huis Hohenstaufen.

Hohenstaufen

De sarcofaag van Frederik II in de kathedraal van Palermo.

In 1197 kwam de zoon van Hendrik en Constanza, keizer Frederik II als Frederik I aan de macht in Sicilië. De jonge leeftijd van de koning zorgde voor een machtsvacuüm in het koninkrijk. In 1198 benoemde zijn oom Filips van Zwaben daarom Markward van Annweiler tot regent van de koning. Ondertussen had ook paus Innocentius III een claim gelegd op Sicilië.

De macht van het huis Hohenstaufen in Sicilië was niet stabiel. Wouter van Brienne was getrouwd met de dochter van Tancred van Lecce, en claimde in 1201 het koningschap. Zijn leger versloeg in 1202 een leger dat onder leiding stond van Wouter van Palearia en Dipold van Vohburg. Markward kwam om het leven, Frederik I kwam onder de invloed van Willem van Capparone te staan. Dipold ging door met de strijd tegen Walter van Brienne, tot Walter in 1205 stierf. Een jaar later wist Dipold Frederik onder de invloed van Willem van Capparonne vandaan te halen, en plaatste hij hem onder de voogdij van Walter van Palearia. De samenwerking tussen Walter van Palearia en Dipold van Vohburg ging aan ruzie ten onder, waarop Dipold het paleis innam. Walter belegerde het paleis, en nam Dipold in 1207 gevangen. Na tien jaar kwam een einde aan de oorlogen om het regentschap en de troon van Sicilië.

Frederik zette de hervormingen voort die zijn grootvader Rogier II in 1140 was begonnen. Zo nam hij in 1231 een nieuw wetboek aan, dat als inspiratie voor wetgeving in de rest van Europa zou dienen. Het betekende een verandering in de positie van geschreven wetten. Bovendien werd Sicilië krachtens het wetboek een absolute monarchie, de eerste gecentraliseerde Europese staat die uit het feodalisme voortkwam. Met een aantal kleine aanpassingen bleef dit wetboek tot 1819 de basis van wetgeving in Sicilië.

Frederik bouwde in deze periode bovendien de Castel del Monte. In 1224 richtte hij de Universiteit van Napels op.

Frederik werd opgevolgd door zijn buitenechtelijke zoon, Manfred van Sicilië, die het koninkrijk vijftien jaar lang regeerde terwijl andere erfgenamen uit het huis Hohenstaufen in Duitsland bezig waren. In 1266 viel het Huis Plantagenêt Sicilië binnen, en in 1268 stierf Konradijn van Hohenstaufen, de laatste mannelijke Hohenstaufen. Hiermee kwam een einde aan de heerschappij van de Hohenstaufens over Sicilië.

Anjou en Aragon

Siciliaanse Vespers (1846) door Franceso Hayez

Een conflict tussen het huis Hohenstaufen en de paus leidde in 1266 tot de verovering van Sicilië door Karel van Anjou, die als Karel I van Sicilië zou gaan regeren. Een afkeer van de belastingen leidde tot de Siciliaanse Vespers in 1282, en tot de succesvolle invasie door koning Peter III van Aragón. De daaruit voortvloeiende Oorlog van de Siciliaanse Vespers kwam ten einde met de Vrede van Caltabellotta in 1302.

De vrede deelde het oude koninkrijk Sicilië in tweeën. Het eiland Sicilië ging naar Frederik III van Sicilië, het deel van het koninkrijk op het vasteland kwam in handen van Karel II van Napels. Beide koningen hadden al de macht in handen in deze gebieden; het Verdrag van Villeneuve (1372) was de formele erkenning van het status quo.

Sicilië werd tot 1409 geregeerd als een onafhankelijk koninkrijk, waar familieleden van de koningen van Aragon aan het hoofd stonden. In 1409 werd Sicilië bij de Kroon van Aragón gevoegd. Het Koninkrijk Napels werd bestuurd door leden van het Huis Anjou. De beide gebieden werden in 1443 samengevoegd door Alfons V van Aragón; op 26 februari van dat jaar won hij het beleg van Napels. Na zijn dood scheidde Alfons de gebieden echter weer. Napels kwam in handen van zijn zoon Ferdinand I van Napels, die van 1459 tot 1494 zou regering. Aragón en Sicilië gingen over naar Alfons' broer, Johan II van Aragón. Tussen 1494

en 1503 probeerden de Franse koningen Karel VIII en Lodewijk XII, erfgenamen van het huis Plantagenêt, Napels terug te veroveren.

De titel *koning van Sicilië* werd tot 1516 gevoerd door de koningen van Aragón. Tot 1707 werd de titel gevoerd door de koningen van Spanje, die een onderkoning benoemden, zoals Pedro Téllez-Girón. Tussen 1707 en 1735 waren de keizers van het Heilige Roomse Rijk dragers van de titel Koning van Sicilië. In 1735 werd Napels aangevallen door hertog Karel van Parma, later Karel III van Spanje en Karel VII van Napels en Sicilië. Zijn nakomelingen regeerden in het koninkrijk tot de Italiaanse eenwording in 1861. Tussen 1816 en 1861 waren de koninkrijken van Napels en Sicilië verenigd onder de naam koninkrijk der Beide Siciliën.

Het huis van Hohenstaufen

Hendrik VI overleed reeds in 1197, waarna hun zoon Frederik II op 3-jarige leeftijd tot koning van Sicilië werd gekroond; Constance stierf een jaar later. Na bemiddeling van Paus Innocentius III trouwde Frederik in 1209 met Constance van Aragon, dochter van Peter II van Aragón. Niet zonder moeilijkheden besteeg hij in 1214 ook de keizerstroon van zijn vader. Frederik II was een uitzonderlijk begaafd vorst, en werd door zijn tijdgenoten beschreven als *stupor mundi et novator mirabilis*. Hij regeerde over Sicilië (en Zuid-Italië), en verbleef hier zelfs liever dan in het Duitse Rijk. Hij was kunstzinnig aangelegd, sprak zes talen, verdiepte zich in de filosofie, wiskunde en de astronomie, biologie en geneeskunde, en was bovendien ook een groot staatsman en veldheer. Aan zijn hof te Palermo verbleven Arabische, joodse en christelijke dichters, musici en geleerden. Daarnaast was hij ook erg losbandig en hield er een heuse harem op na: men noemde hem spottend *"de gedoopte sultan"*. Hij overleed vrij plotseling in 1250, waarna zijn rijk spoedig in een anarchie verzonk. Begraven werd hij in de kathedraal van Palermo, waar ook zijn ouders Hendrik VI en Constanza rusten.

Hij werd opgevolgd door zijn zoon Koenraad IV (1250-1254), en deze op zijn beurt door zijn halfbroer Manfred (1254-1266), een natuurlijke zoon van Frederik. De beide opvolgers van Frederik II trachtten hun koninkrijk in Sicilië en Zuid-Italië te handhaven en bestuurlijke hervormingen door te voeren, maar dat mislukte door de voortdurende strijd tegen paus Clemens IV, die zijn Kerkelijke Staat niet graag ingeklemd zag tussen het Noordelijke en het Zuidelijke rijk van de Hohenstaufen. De paus vroeg en kreeg de hulp van Frankrijk, en wel in de persoon van Karel van Anjou, broer van koning Lodewijk IX. In de Slag bij Benevento (26 februari 1266) werd Manfred verslagen en gedood. Op die manier werd Karel van Anjou in 1266 door de paus gekroond tot koning van Zuid-Italië en Sicilië, die voortaan als pauselijke lenen werden beschouwd. In 1267 trachtte Konradijn (*"Corradino"*), de 15-jarige zoon van Koenraad IV, de erfenis van zijn vader te heroveren, maar hij werd gevangengenomen en het volgende jaar, op verzoek van Karel van Anjou, in Napels onthoofd.

Sicilië onder Anjou en Aragón

Siciliaanse Vespers (1846) door Franceso Hayez

Op deze tragische manier kreeg Sicilië in 1268 dan een Frans bestuur, met als koning Karel van Anjou, die zijn hoofdstad niet in Palermo, maar in Napels vestigde. Karel regeerde als een despoot, en maakte zich, mét zijn Franse landgenoten, erg gehaat om zijn wanbeheer en de hoge belastingdruk. Op 31 maart 1282 brak in Palermo de volksopstand uit, beter gekend onder de naam Siciliaanse Vespers, die spoedig het karakter van een onafhankelijkheidsoorlog aannam. Bijna alle Fransen in Palermo werden vermoord, en spoedig werden ook in andere steden Franse garnizoenen verdreven of uitgeroeid. Karel van Anjou werd afgezet, en de Sicilianen boden de kroon aan Peter III van Aragón, de schoonzoon van Manfred van Hohenstaufen. Het koninkrijk Napels (= Zuid-Italië) bleef echter aan Karel van Anjou met het verdrag van Caltabellotta (1302).

Vaak braken er twisten uit tussen Napels (Anjou) en Sicilië (Aragón), en daaraan kwam pas een eind, toen in 1442 Sicilië met Napels opnieuw werd verenigd door Alfons V van Aragón.

Sicilië onder Spaans bewind

Alfons' opvolger Ferdinand I (1458–1494) werd tot koning van Napels benoemd, terwijl Sicilië samen met Aragón onder diens broer Johan II verenigd zou blijven. Voor de strijd om Italië, die op het einde van de 15e eeuw werd gevoerd, was het bezit van Sicilië voor Aragón van het grootste belang. Sicilië was nog altijd de graanschuur van Europa, en dat maakte het mogelijk grote inkomsten uit de belastingen te putten. In 1516 kwamen Sicilië en Napels bij het Habsburgse wereldrijk van keizer Karel V, en in 1556, bij de verdeling van dit rijk, aan Filips II van Spanje. Enkele malen kwamen de eilandbewoners in opstand tegen het centrale Spaanse bewind (onder meer in 1647 en 1674), maar tevergeefs: de Spaanse koningen hielden weinig rekening met de rechten en belangen van de Sicilianen, en legden enkel zware belastingen op.

In 1675 geeft Frankrijk aan het eiland te willen inlijven. Spanje vraagt hulp aan de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Admiraal Michiel de Ruyter komt helpen, raakt ernstig gewond en overlijdt door de Slag bij de Etna.

Sicilië onder de Bourbons van Napels

Opstand in Palermo in 1848

Na de Spaanse Successieoorlog, bij de Vrede van Utrecht (1713), kwam Sicilië, opnieuw gescheiden van Napels, aan het huis van Savoye. Maar in 1718 moesten de Savoyes Sicilië dan weer afstaan aan Oostenrijk, en kregen daarvoor in ruil Sardinië terug.
De Oostenrijkers waren helemáál niet geliefd op Sicilië, en zij stonden in 1735 het eiland wat graag af aan de Spaanse Bourbons. De Spaanse prins Karel van Bourbon werd in Palermo tot koning van Sicilië gekroond en in 1738 ook tot Koning van Napels. Zo herrees het Koninkrijk der Beide Siciliën en dat was het begin van de Bourbon-dynastie. Toen Karel in 1759 de Spaanse troon besteeg, liet hij het bestuur over Napels en Sicilië over aan zijn zoon Ferdinand (1759–1825).

Onder de Bourbons kende Sicilië weinig welstand en vrijheid: velen zijn van oordeel dat hun bewind desastreus is geweest voor de economie en de welvaart van het eiland. De koning resideerde doorgaans te Napels, maar in 1799 week koning Ferdinand uit naar Palermo, omdat de troepen van Napoleon I Napels bezetten. Op die manier kregen de Sicilianen voor het eerst hun koning in levenden lijve te zien... Engelse troepen bezetten Sicilië in 1806 om het eiland tegen een invasie van Napoleon te beschermen. Dit bracht een economische heropleving met zich mee. Onder de druk van Engeland moest de koning in 1812 de Sicilianen ook een moderne, liberale grondwet schenken, met tot dan toe ongekende rechten voor het volk. Maar toen koning Ferdinand in 1816, na de val van Napoleon, naar Napels terugkeerde, zag hij de kans schoon om deze grondwet weer in te trekken. Na zijn terugkeer nam hij ook als Ferdinand I officieel de titel van "Koning der Beide Siciliën" aan.

Enkele malen kwam het volk in opstand tegen het wanbeheer en het absolutisme van de Bourbon-koningen, onder meer in 1820 (opstand van de Carbonari) en 1848, maar telkens werd de opstand bloedig neergeslagen. Velen trokken berooid en teleurgesteld het binnenland in, waar ze gingen leven van banditisme: de Cosa nostra was ontstaan.

De Italiaanse eenwording

Barricaden tijdens de opstand in Palermo in 1860

In 1860 kwam Sicilië opnieuw in verzet tegen de Bourbons. Ditmaal kreeg het een onverwachte steun van de avonturier Garibaldi. Deze ging op 11 mei 1860 met zijn vrijschare van "duizend roodhemden" aan land bij Marsala, en kon in korte tijd heel het eiland veroveren, waarna hij overstak naar het vasteland de Bourbons verdreef en zijn intocht hield in Napels. Een volksstemming bekrachtigde de vereniging van Napels en Sicilië met het Koninkrijk Sardinië, dat in 1861 ten slotte werd uitgeroepen tot Koninkrijk Italië, en in 1870 ongeveer zijn huidige omvang kreeg.

Sindsdien gaat de geschiedenis van Sicilië op in het grotere geheel der Italiaanse geschiedenis. In het verenigde Italië bleef Sicilië echter steeds stiefmoederlijk behandeld, en genoot het weinig belangstelling van de centrale regering. Het eiland was onder de Bourbons nagenoeg leeggebloed, de bodem ontbost en verwaarloosd. Vanwege de slechte infrastructuur wensten de industriëlen van Noord-Italië op Sicilië niet te investeren in de vestiging van nieuwe bedrijven: het moest enkel dienen als afzetgebied voor het rijke noorden. Met het geld van de belastingbetaler, ook van de Siciliaanse, werden in Noord-Italië nieuwe infrastructuurwerken en industriële vestigingen gefinancierd. Vele doodarme Sicilianen zochten dan ook hun geluk in de rijke steden van het noorden of in het buitenland, en lieten de grond onbewerkt en verwaarloosd achter. De Sicilianen namen "wraak" via politieke corruptie: hun vertegenwoordigers verkochten hun stemmen vaak aan de meest biedende. In die periode breidt ook de maffia zijn macht uit.

Ook het fascisme wist geen radicale verbetering te brengen in de situatie van Sicilië: dit demagogische regime met zijn twijfelachtige economische politiek wilde de steun van de plaatselijke grootgrondbezitters niet missen. Wel werd nu de maffia krachtig aangepakt. In de zomer van 1943 vond de geallieerde Landing op Sicilië plaats, waarmee de verovering van Italië door de geallieerden begon.

Na de Tweede Wereldoorlog leek het erop dat er in het democratische Italië meer aandacht zou worden gegeven aan de eigen problematiek van Sicilië. De Italiaanse regering verleende het eiland in 1946 verregaande autonomie en bewees hiermee dat ze terdege rekening wilde houden met het verlangen van de eilandbewoners naar grotere zelfstandigheid. Maar ondanks grote inspanningen (onder meer een herverdeling van de landbouwgronden in 1948) bleef Sicilië achter bij andere Italiaanse regio's: een erfenis van vele eeuwen economische uitbuiting. Daarbij kwam dat de onder Mussolini aardig onderdrukte maffia erin slaagde zijn macht terug te veroveren